

62. Kütüphane Haftası Açılış Konuşması

62nd Library Week Opening Speech

Ali Fuat KARTAL*

Değerli Konuklar, Sevgili Meslektaşlarım,

Bu sene Kütüphane Haftası'nın 62.'sini kutluyoruz. Şöyle bir düşündüm de benim katıldığım bu 41. Kütüphane Haftası. Sizlerin ne kadar oldu? Benden büyüklerim de var. Bilinçli olarak ilk hatırladığım Kütüphane Haftası'na 1985 yılında, öğrenciyken katılmışım (o zaman hocalarımız, Kütüphane Haftası'na katılalım diye ders yapmazlardı).

Açılış, Millî Kütüphane'de olmuştu. Dönemin Kültür Bakanı Sayın Mükerrer Taşçıoğlu'ydu. Elbette şu an salonda o açılışı hatırlayan hocalarımız da vardır. Sayın Bakan'ın konuşmasındaki, kütüphaneciler açısından en önemli cümle: “Ben seneye bu görevde kalırsam (o zamanlar bakanlar daha sık değişiyordu), kütüphanecileri teknik hizmetler sınıfına geçirmezsem benden hesap sorun.” idi. Tabii o zamanlar da özlük hakları sorunumuz vardı. Benim de aklımda kalan tek cümle buydu. Teknik Hizmetler Sınıfı'nda olmanın önemini de açıkçası bir öğrenci olarak yeterince bilmiyordum.

1986 yılı Kütüphane Haftası'nda Sayın Bakan yine görevdeydi. O yıl ilk defa bir öğrencinin Kütüphane Haftası'nda konuşması istenmiş, biz son sınıf olduğumuz için de bizden bir öğrenci seçilecekti. Biz dersteyken hocalarımızdan Fahriye Hanım sınıfa girdi ve konuyu söyleyip “Gönüllü var mı?” diye sordu. Gökhan Alp arkadaşımız hemen gönüllü olduğunu söyledi ve o seçildi. Arkadaşımızın konuşmasını ben ve sınıf arkadaşım Ersin Soytorun ile birlikte hazırladık. O yıl Kütüphane Haftası, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Farabi Salonu'nda yapıldı. Protokole göre en son bakan konuşuyordu ama Sayın Bakan'ın toplantısı olduğu için ilk önce o konuştu. Bakan bu durumu konuşmasında da izah etti. Konuşmayı yapıp gidecekti. Peşi sıra konuşan arkadaşımız konuşmaya başlamıştı fakat bakan bey arkadaşımızın konuşmasını da dinledi. Sayın Bakan tekrar kürsüye çıktı ve “Toplantım vardı, ayrılacaktım ama genç arkadaşların bu kadar sert konuşmalarına bir anlam veremedim.” dedi.

O sırada oturduğum yerden “Geçen sene teknik hizmetlere geçireceğim diye söz vermişsiniz.” diye seslendim ama tabii politikacıların hep yaptığı gibi Sayın Bakan da duymazdan geldi ve konuşmaya devam etti. İşte ilk hatırladığım Kütüphane Haftası bu.

Kütüphaneciler için Kütüphane Haftaları önemlidir. Hatta bu haftayı, bazen konuklardan Kütüphane Haftası adını “Kütüphanecilik Haftası” gibi yanlış söyleyen konuşmacıları düzeltmek kadar önemserler.

* Türk Kütüphaneciler Derneği. E-posta: kartalaf@gmail.com
Turkish Librarians Association. E-mail: kartalaf@gmail.com

Mesleğin sorunlarını herkes bilir ama bir de Kütüphane Haftaları'nda dernek başkanı tarafından dile getirilmesini beklerler: kadro problemi, kütüphaneci olmayan yöneticiler, özlük hakları, kamuoyunda mesleğe ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyinin düşük olması gibi. Tabii bir de Kütüphane Haftası bizim için adeta bayram yeri gibidir. Arkadaşlarımızla buluşur, hasret gideririz.

Bildiğiniz gibi bu sene haftanın temasını "İyileştiren Kütüphane: Bir Damla Bilgi, Bir Damla Gelecek" olarak belirledik. Yaşadığımız günlere ne kadar da uygun bir tema oldu.

Bugün sadece ülkemizin değil, dünyanın da geleceğinin iyileşmeye ihtiyacı var. Hâlen devam eden İran Savaşı'nda elde edilen "bir damla bilgi"; ülkenin tüm liderlerinin bir arada toplantı yaptığı bilgisi, bir anın ve bir mekânın tespiti; geri dönülmez sonuçlara yol açabilmiştir. Bu durum bize şunu çok açık bir şekilde göstermektedir: Günümüzde bilgi üretim araçlarına sahip olanlar dünyaya da şekil vermektedirler. Bilgi üretim araçlarına sahip olanlarla olmayanlar arasındaki rekabet, ülkeler arasındaki çatışmanın en önemli kaynağıdır.

Bilgi sadece güç değildir... Aynı zamanda büyük bir insani sorumluluk gerektirir. Fakat bunu, bütün uluslararası hukuk ve anlaşmaların yok sayıldığı İran Savaşı'nda görmüyoruz.

Sevgili meslektaşlarım, Türk Kütüphaneciler Derneği olarak mesleğimizi ilgilendiren konularda, sivil toplum olma sorumluluğu içerisinde hareket etmeye özen gösteriyoruz. Biliyorsunuz, geçtiğimiz aylarda Millî Eğitim Bakanlığı'na, Uluslararası Bakalorya ya da IB okulları olarak da bilinen okullarda çalışan kütüphaneci meslektaşlarımızı ilgilendiren yönergede yer alan, kütüphanecilerin ÖSYM tarafından yapılan yabancı dil sınavından ya da eşdeğer kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 50 puan almaları gerektiğine ilişkin maddenin değiştirilmesi talebiyle dilekçe verdik. Bakanlık yetkilileri ile görüşmelerimiz sonucunda, derneğimizin sunduğu dilekçe doğrultusunda MEB, yönergede yaptığı değişiklikle IB okullarında çalışan kütüphanecilerden dil zorunluluğunu kaldırmıştır.

Değerli Meslektaşlarım,

2012 yılında büyük bir heyecanla başlattığımız ve gelenekselleşen "81 İilde Kitap Okuyoruz" etkinliğinin 14.'sünü düzenliyoruz. Her yıl Kütüphane Haftası'nda şehirlerin meydanlarında kitap okuma sevgisini yaymaya çalıştığımız etkinliğimizi, bu sene "Okumak İyileştirir" sloganıyla 1 Nisan 2025 Çarşamba günü 12.30-13.00 saatleri arasında tüm yurttaki aynı anda gerçekleştireceğiz.

Değerli Meslektaşlarım,

Her yıl Kütüphane haftalarında geleneksel olarak verdiğimiz yılın “En Başarılı Halk Kütüphanesi” ödülünü, yönetim kurulumuz bu sene 2025 yılının en başarılı kütüphanesi olarak Bitlis Adilcevaz İlçe Halk Kütüphanesi’ne vermiştir. Meslektaşımız Kübra Ardıç, tek başına bu işin eğitimini almış bir kişinin, sadece kendi çabasıyla Adilcevaz halkına ve çocuklarına kütüphanenin insan hayatına nasıl dokunabileceğini göstermiştir. Meslektaşımızı tebrik ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Sevgili Meslektaşlarım,

Bildiğiniz gibi yine her yıl Kütüphane haftalarında halk kütüphanelerimizden en çok ödünç alınan kitapları tespit edip kamuoyu ile paylaşıyoruz. Bu sene Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğünden aldığımız okuyucu istatistiklerine göre; “Halk kütüphanelerinde en çok ödünç alınanlar listesine baktığımızda birinci sırada Reşat Nuri Güntekin’in Çalıkuşu kitabı var.” Bu eser, okullarda ödev olarak okutulduğu için her zaman en çok ödünç alınanlar arasında oluyor. Aslında bu da Türkiye’de halk kütüphanelerini eğitim sistemimizden kaynaklı en çok kullananların öğrenciler olduğu tespitimizin de bir anlamda teyidi oluyor. Listeye baktığımızda halkımız genellikle klasik eser diye adlandırdığımız kitapları okuyor.

Yüzyıllar önce yazılmış eserlerin hâlâ günümüzde de okunması, edebî değerlerinin yanı sıra, klasik eserlerin kıskançlık, ihtiras, aşk, korku, iktidar arzusu gibi insanın özüne dair unsurların değişmemesinden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden, yüzyıllar önce yazılmış bir metin bugün bizde karşılığını buluyor ve hâlâ tanıdık geliyor. Çok okunanlar listesine baktığımızda Zülfü Livaneli’nin Serenad kitabını görüyoruz. Yukarıda klasik eserler için söylediğim aşk, kıskançlık, korku, umut gibi duygular, tarih değişse de aynı yoğunlukla Livaneli’nin Serenad kitabında somutlaştığını görmek mümkün.

Çalıkuşu, 9 bin 155 kez ödünç alındı. Çalıkuşu’nu takip eden diğer 19 eser ise şöyle:

“Kürk Mantolu Madonna (Sabahattin Ali), Suç ve Ceza (Fyodor Dostoyevski), Şeker Portakalı (José Mauro de Vasconcelos), Körlük (José Saramago), Kuyucaklı Yusuf (Sabahattin Ali), Serenad (Zülfü Livaneli), Martin Eden (Jack London), Fareler ve İnsanlar (John Steinbeck), Simyacı (Paulo Coelho), İnce Memed 1 (Yaşar Kemal), Hayvan Çiftliği (George Orwell), Beyaz Gemi (Cengiz Aytmatov), Beyaz Geceler (Fyodor Dostoyevski), İçimizdeki Şeytan (Sabahattin Ali), Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (Peyami Safa), Gece Yarısı Kütüphanesi (Matt Haig), İki Şehrin Hikâyesi (Charles Dickens), Bir İdam Mahkûmunun Son Günü (Victor Hugo), Yaban (Yakup Kadri Karaosmanoğlu).”

2025 yılı çocuk kategorisinde ise en çok ödünç alınan kitaplar şu şekildedir: Jeff Kinney’in Saftirik Greg’in Günlüğü kitabı en çok tercih edilen eser oldu. Yazar Şermin Yaşar, dört eseriyle listeye girerek dikkat çekti. Saftirik Greg’in Günlüğü’nü sırasıyla şu eserler takip etti:

“Levent (Mustafa Orakçı), Küçük Prens (Antoine de Saint-Exupéry), Pinokyo (Carlo Collodi), Dedemin Bakkalı (Şermin Yaşar), Abartma Tozu (Şermin Yaşar), Ella ve Owen (Kent Jaden), Heidi (Johanna Spyri), Çizgili Pijamalı Çocuk (John Boyne), Oh Ne Âlâ Memleket (Şermin Yaşar), Canavar Peşinde (Adam Blade), Şirin (Birsen Ekim Özen), Kırmızı Başlıklı Kız (Grimm Kardeşler), Define Adası (R. L. Stevenson), Çocuk Kalbi (Edmondo de Amicis), Postayla Gelen Deniz Kabuğu (Behiç Ak), Don Kişot (Cervantes), Limon ile Zeytin (Salih Memecan), Küçük Kara Balık (Samad Behrengi), Babannem Geri Döndü (Şermin Yaşar).”

Son olarak, konuşmamı 62. Kütüphane Haftası programını iş birliği içerisinde kutlayacağımız Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği'ne, Goethe Enstitüsü'ne, Bilkent Üniversitesi'ne ve haftamızın sponsor firmalarına ayrı ayrı teşekkür ederek tamamlamak istiyorum. Haftamızın temasından da hareketle, Kütüphane Haftası'nın dünyayı iyileştirmesini ve barış getirmesini temenni ediyor; katıldığımız için siz değerli konuklara da ayrıca teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.